

Ordonanța președințială în materie locativă și în raporturile de familie

The presidential ordnance in the matters of location and family relationships

Drd. Gherghe Anca
Drd. Bălan Oana Maria*

Abstract

The presidential ordnance has allowed the creation of a procedure mean which is fast and fears no formalities, when it comes to take temporary actions, in urgent situations. This paper analyses the establishment of a mean through which a large number of litigations could be quickly resolved. Without the existence of such a mean, these litigations should have come to be solved through the common law's civil action. In this latter case, during the period spent awaiting for the definitive decision to appear, ultimately either the litigation's object could come to effectively disappear, or it could totally loose its importance. It is precisely the practical usefulness held by the presidential ordnance which provides it a very extended application sphere. It is used in many domains like: location matters, trading litigations, family relationships, etc.

Cuvinte cheie: ordonanță președințială, raporturi locative, raporturi de familie.

Key words: presidential ordnance location matters, family relationships.

1. Preliminarii. În cadrul raporturilor locative, se ivesc numeroase litigii fie între locatari și locatori, fie între locatari, fie între locatar și locator, pe de o parte, și terțe persoane, pe de altă parte. Raporturile locative sunt reglementate de Legea nr. 144/1996 a locuinței¹, ca normă specială și de Codul civil, ca normă generală.

2. Admisibilitatea ordonanței președințiale între locator și locatar

Considerații generale. Cea mai importantă obligație a locatorului² este cea de a asigura locatarului folosința pașnică a locuinței. În vederea realizării acestei obligații, acesta trebuie: să predea locatarului lucrul în așa stare încât să fie

---

* Doctoranzi buget ai Universității din Craiova, Facultatea de Drept și Științe Administrative, prin Proiectul POSDRU/6/1.5/S/14 “Creșterea atractivității, calității și eficienței studiilor universitare de doctorat prin acordarea de burse doctorale”.

¹ Legii i-au fost aduse numeroase modificări, respectiv prin: O.U.G. nr. 44/1998, O.U.G. nr. 127/1999, Legea nr. 145/1999, O.U.G. nr. 17/2000, O.U.G. nr. 22/2000, O.G. nr. 76/2001, O.U.G. nr. 42/2005, Legea nr. 62/2006, H.G. nr. 417/2006, Legea nr. 230/2007, O.U.G. nr. 57/2008 publicata in MOF nr. 358 din 09.05.2008, O.U.G. nr. 210/2008 publicata in MOF nr. 835 din 11.12.2008.

² Francisc Deak, „Tratat de drept civil. Contracte speciale”, vol. II: „Locațiunea-Închirierea locuinței-Arendarea-Antrepriza-Mandatul”, ediția a IV –a, actualizată de Lucian Mihai și Romeo Popescu, Ed. Universul Juridic, București 2006, pg. 97

folosit; să întrețină lucrul în bună stare pentru ca locatarul să se poată servi de el potrivit scopului pentru care l-a închiriat; să se abțină de la orice fapt de natură să tulbure pe locatar în liniștita folosință a lucrului închiriat.

Pe lângă asigurarea folosinței netulburate a lucrului închiriat, locatorul trebuie să-l garanteze pe locatar împotriva tulburărilor provenite din partea unei terțe persoane și pentru vicii ascunse ale lucrului închiriat³.

Obligațiile principale ale locatarului⁴ sunt: să folosească lucrul închiriat ca un bun proprietar și numai potrivit destinației stabilită prin contract; să plătească chiria; să efectueze reparațiile locative la care este obligat prin contract și să restituie lucrul închiriat după expirarea sau rezilierea contractului.

Cazuri când locatarul poate folosi ordonanța. Îndeplinirea necorespunzătoare, neîndeplinirea sau întârzierea în îndeplinirea unor obligații de către locator/locatar pot crea pentru cealaltă parte pericolul pierderii unui drept sau cauzarea unei pagube iminente. Pentru evitarea acestor consecințe, partea prejudiciată are dreptul să ceară instanței luarea unor măsuri urgente și dacă sunt îndeplinite condițiile de admisibilitate ale ordonanței președințiale, poate opta pentru declanșarea acestei proceduri.

Situațiile în care locatarul poate folosi ordonanța președințială sunt: locatorul nu predă bunul închiriat; locatorul nu menține bunul închiriat apt pentru a fi locuit sau locatorul nu asigură folosința pașnică a lucrului închiriat.

În practică, au fost admise ordonanțe președințiale pentru: constatarea stării locuinței închiriate; constatarea stării lucrului închiriat cu ocazia predării-primirii sale; constatarea stării lucrului închiriat în tot cursul locațiunii; asigurarea folosinței pașnice a lucrului închiriat și restituirea bunurilor de uz personal sau necesare exercitării profesiei;

În tot cursul locațiunii, locatorul are obligația să efectueze toate reparațiile necesare care cad în sarcina sa încât locatarul să poată folosi lucrul închiriat în scopul pentru care l-a închiriat. Neîndeplinirea acestei obligații dă dreptul locatarului să se adreseze instanței judecătorești pentru a constata starea în care se află lucrul închiriat, cât și eventual să fie luate măsuri încât să se poată folosi de el. Locatarul poate cere să se facă constatarea în momentul predării-primirii lucrului închiriat, cât și în tot cursul locațiunii.

În cadrul acestei procedurii constatării stării lucrului închiriat cu ocazia predării-primirii sale, instanța poate numi un expert care să constate ce lucrări trebuie terminate sau refăcute și eventual valoarea lor, pentru ca lucrul închiriat să poată fi întrebuințat potrivit destinației. Totodată, instanța trebuie să stabilească în concret îndeplinirea cerințelor art. 581 C.proc.civ. privind condițiile de admisibilitate ale ordonanței președințiale. De asemenea, instanța trebuie să se

---

³ Francisc Deak, „Contractul de închiriere a locuinței”, Ed. Actami, București 1997, pg.3-6

⁴ Francisc Deak, op. cit., pg. 102

pronunțe și cu privire la apărările locatorului, referitor la refuzul de a termina sau de a reface lucrările pretinse⁵.

Prin urmare, instanța este ținută a face un examen sumar al cauzei și să cerceteze aparența dreptului locatarului de a pretinde locatorului să efectueze lucrările pretinse. Dacă nu se poate stabili aparența dreptului locatarului, atunci respectiva ordonanță președințială trebuie respinsă.

Neîndeplinirea obligației de a efectua în tot timpul locațiunii și cât mai urgent posibil toate reparațiile pe care le necesită lucrul închiriat poate limita sau face imposibilă folosirea lucrului închiriat de către locatar⁶.

Fiind dator a asigura locatarului folosința pașnică a lucrului închiriat, locatorul trebuie să se abțină de la orice fapt personal care ar avea drept consecință tulburarea locatarului în folosința bunului. De asemenea, locatorul este dator a-l garanta pe locatar împotriva oricăror tulburări de drept a folosinței lucrului închiriat ce ar putea proveni din partea unui terț.

Locatorului îi sunt interzise actele abuzive prin care împiedică pe locatar să folosească curtea, ascensorul, holul comun etc. Săvârșirea unor astfel de acte, prin care se încalcă obligația de a asigura locatarului folosința pașnică a lucrului închiriat, deschide acestuia calea procedurii ordonanței președințiale prin intermediul căreia se poate cere desființarea sau interzicerea actelor abuzive și restabilirea situației de fapt anterioare.

Practica judiciară este bogată în exemple de împrejurări din care s-au putut reține elementele caracteristice ale ordonanței președințiale, precum: locatorul a construit un zid care împiedica pe locatari să mai folosească locuința; iar un alt locatar a construit un gard pentru ca locatarii să nu mai poată folosi curtea imobilului; locatorul a întrerupt lumina prin scoaterea bușoanelor de la tabloul electric; locatorul a încuiat cele două uși de la intrare în locuința locatarului; locatorul a astupat cu tablă ieșirea fumurilor de la coșurile sobelor aflate în folosința unor locatari etc.

Există situații când cu ocazia părăsirii de către locatar a lucrului închiriat, locatorul i-a reținut anumite bunuri proprii sub diverse motive. În practica și literatura juridică există o părere unitară în sensul că pe cale de ordonanță președințială se poate cere restituirea bunurilor de uz personal sau destinate exercitării profesiei și care sunt de strictă necesitate. În ceea ce privește bunurile de uz personal care nu sunt de strictă necesitate cât și bunurile proprii, locatarul are dreptul să ceară restituirea lor pe calea acțiunii de drept comun. Însă dacă există pericolul de înstrăinare, se poate obține pe cale de ordonanță președințială inventarierea și chiar evaluarea lor de către un expert, precum și numirea unui

---

⁵ Și aceasta deoarece s-ar putea ca locatorul să susțină că pretențiile locatarului sunt neîntemeiate pentru că, potrivit clauzelor contractuale sau prevederilor procesului verbal de predare a lucrului închiriat, nu-i revin obligațiile prevăzute în cererea de ordonanță președințială.

⁶ Exemple de astfel de situații sunt: locatorul refuză să repare ascensorul, instalația electrică; prin acoperișul clădirii și apoi prin tavane pătrunde apă, iar locatorul refuză să repare etc.

custode. Cum legea nu stabilește care bunuri sunt de uz personal sau destinate exercitării profesiei, revine instanței de judecată sarcina să stabilească în concret bunurile ce fac parte din aceste categorii. În acest sens se va apela la criteriul întrebuițării personale, întrebuițare ce trebuie să aibă un caracter permanent și nu întâmplător.

Cazuri când locatorul poate să recurgă la ordonanța președințială. Există împrejurări care îndreptățesc pe locator să ceară instanței protecție în cazuri urgente, pe cale de ordonanță președințială, dacă dreptul său real de proprietate este amenințat.

Principalele împrejurări care pot justifica intervenția instanței pe cale de ordonanță președințială și măsurile care pot fi luate pe această cale pentru ocrotirea dreptului locatorului sunt: locatorul săvârșește abuzuri de folosință, schimbă destinația, forma sau structura interioară a bunului; locatorul cere să poată vizita lucrul închiriat; locatorul poate cere să i se permită a face reparațiile lucrului închiriat sau locatorul poate cere să i se permită a face reparațiile lucrului închiriat.

Potrivit art. 1429 alin. 1 C.civ., locatorul trebuie să întrebuițeze lucrul închiriat ca un bun proprietar și numai la destinația determinată prin contract, iar în lipsă de stipulație specială, la destinația prezumată după circumstanță. Prin urmare, locatorul nu trebuie să săvârșească abuzuri de folosință.

Practica judiciară a dat numeroase cazuri de admisibilitate a ordonanței președințiale în vederea combaterii și reprimării abuzurilor de folosință, precum: locatorul a transformat holul în bucătărie, ridicând toate obiectele ce se aflau în hol; locatorul a făcut reparații improvizate datorită cărora s-a produs un incendiu; locatorul a construit o magazie și un coteț lângă zidul unui coteț, fără consimțământul proprietarului și fără autorizație, construcții care favorizau propagarea unui eventual incendiu etc.

Locatorul este dator prin însăși natura contractului, fără să fie nevoie de nicio stipulație specială, să asigure locatorului pașnica folosință a lucrului închiriat. Această regulă suportă o excepție, și anume dreptul locatorului de a vizita lucrul închiriat. Locatorul are dreptul și interesul să viziteze lucrul închiriat pentru constatarea stării în care se află, în vederea unei noi închirieri, în scopul vânzării și să verifice dacă imobilul are urgentă nevoie de efectuarea unor reparații.

Se va avea în vedere dacă respectivul contract reglementează în mod expres modul de vizitare a lucrului închiriat. În această situație, instanța se rezumă la a asigura executarea acelei clauze. În lipsa unei clauze exprese, instanța va stabili pe calea unei ordonanțe președințiale⁷ zilele și orele când locatorul poate vizita lucrul închiriat. La fixarea vizitelor, instanța trebuie să țină cont de două criterii: vizitele să nu prejudicieze pe locatari și să nu aibă caracter abuziv.

În practica judiciară s-a decis că în situația în care efectuarea reparațiilor prezintă urgență și sunt absolut necesare, locatorul poate recurge la procedura ordonanței președințiale, pentru a obține restrângerea locatorului în folosința

---

⁷ Instanța va urma calea ordonanței președințiale numai dacă în prealabil a verificat a fi îndeplinite cerințele art. 581 C.proc.civ.

spațiului său; mai mult poate obține chiar evacuarea temporară cu condiția ca până la terminarea lucrărilor să pună la dispoziția locatarului o altă locuință.

Referitor la evacuarea locatarului, soluția de principiu dată de jurisprudență este în sensul că această măsură nu poate fi dispusă pe calea ordonanței președințiale, deoarece vizează fondul dreptului, iar nu o măsură vremelnică⁸.

3. Admisibilitatea ordonanței între colocatari

Considerații generale. Principala cauză ce stă la baza nașterii litigiilor locale între colocatari o constituie unele acțiuni abuzive la care recurge locatarul pentru a împiedica pe colocatar să folosească locuința, dependențele, grădina sau curtea, în scopul pentru care le-a închiriat sau comite acte abuzive ce împiedică în mod grav folosința lucrului închiriat de către alți colocatari.

Cazuri de abuzuri de folosință care pot fi reprimite pe cale de ordonanță președințială. Principalele cazuri de abuzuri de folosință care pot fi reprimite pe cale de ordonanță președințială sunt: împiedicarea unui colocatar să folosească lucrul închiriat; folosirea abuzivă a locuinței și săvârșirea unor abuzuri și reintegrarea celor izgoniți din locuință.

La cererea locatarilor interesați, pe calea ordonanței președințiale, se poate dispune înlăturarea actelor abuzive săvârșite de ceilalți colocatari. Actele abuzive, în practică au fost reținute ca fiind cele de natură a împiedica intrarea în locuință sau o parte din încăperi, folosința curții, a ascensorului, a scării de serviciu etc.

Cazuri de abuzuri de folosință reținute în practică sunt când un locatar: demolează anumite încăperi comune care pot servi ca magazie de lemne, coteț de păsări etc.; face anumite construcții care restrâng spațiul celorlalți colocatari; dărâmă sobe aflate în holuri sau săli comune; înstrăinează fără drept bunuri ce se află în folosința comună etc.

Un locatar, printr-o comportare abuzivă, poate lipsi pe ceilalți colocatari de folosința locuinței. În practică i se recunoaște dreptul celui alungat din domiciliu să ceară reintegrarea pe cale de ordonanță președințială, întrucât aceasta este calea pe care se poate restabili urgent, chiar în ziua sesizării instanței, situația de fapt anterioară abuzului.

Alte litigii între colocatari. Este normal și just ca de fiecare dată când un locatar împiedică pe un alt colocatar în folosirea normală a părților comune ale locuinței sau accesoriilor ei, să fie admisibilă ordonanța președințială prin care să se dispună desființarea sau încetarea unor asemenea piedici.

4. Ordonanța președințială în raporturile de familie. Fie în raporturile dintre soți, fie în raporturile privitoare la ocrotirea minorilor survin cauze ce motivează intervenția instanțelor judecătorești pe calea ordonanței președințiale; și aceasta deoarece această procedură specială reprezintă cea mai rapidă cale procesuală pe care o pot folosi soții pentru luarea unor măsuri cu privire la locuință, la bunuri sau la obligația de întreținere pe care și-o datorează reciproc ori

---

⁸ Viorel Mihai Ciobanu, Gabriel Boroi, "Drept procesual civil. Curs selectiv. Teste grilă", ediția 3, pg. 425

cu privire la ocrotirea intereselor copiilor minori, în scopul de a evita adâncirea neînțelegerilor ivite între soți, pe de o parte, și ocrotirea de îndată a minorilor, pe de altă parte. De altfel, în numeroase cazuri, soții, participanți la ordonanța președințială, își analizează modul de comportare, cauzele care au determinat recurgerea la această procedură și ajung la concluzia că este vorba de simple neînțelegeri, inerente unei căsătorii, iar interesele superioare ale familiei și copiilor impun reluarea vieții normale de familie⁹.

5. Ordonanța președințială în raporturile dintre soți

Considerații generale. Potrivit art. 2 C.fam., relațiile de familie trebuie să se bazeze pe prietenie și pe afecțiune reciprocă între membrii ei, care sunt datorii să-și acorde unul altuia sprijin moral și material. În timpul căsătoriei apar tot felul de neînțelegeri ce determină o despărțire în fapt a soților sau pot pune în pericol grav sănătatea, integritatea corporală și chiar viața unuia dintre ei.

Admisibilitatea ordonanței președințiale cu privire la locuință. Soții au domiciliul comun. Neînțelegerile dintre ei pot ajunge să facă imposibilă conviețuirea lor în locuința comună ce constituie domiciliul conjugal. Pe cale de ordonanță președințială se pot lua măsuri de urgență ce au ca rol de a ocroti pe cei îndreptățiți și de a restabili drepturile încălcate. Astfel, instanța poate dispune în caz de urgență: reintegrarea soțului în locuința din care a fost izgonit, împărțirea provizorie a locuinței dacă este posibil sau evacuarea soțului turbulent.

Referitor la prima situație, contrar obligațiilor prevăzute de art. 2 C.fam., unii soți, printr-o comportare abuzivă și de cele mai multe ori violentă, reușesc să izgonească din domiciliul conjugal pe celălalt soț sau pe descendenții minori și să-i lipsească de mijloacele de întreținere.

Când fapta nu constituie infracțiune și nici contravenție sau în situația în care partea interesată nu înțelege să aleagă calea penală în vederea repunerii în situația de fapt anterioară izgonirii, pe cale de ordonanță președințială se poate dispune reintegrarea în locuință. Instanța are dreptul să pună în executare hotărârea imediat și fără somație sau termen.

Însă simpla privare de locuință, fără ca aceasta să aibă un caracter nejust, sau în lipsa stabilirii necesității și posibilității reintegrării, nu justifică admiterea unei cereri de ordonanță președințială prin care să se dispună reintegrarea. Astfel, în practică există situații în care instanța a respins o ordonanță președințială de reintegrare. Un astfel de caz îl constituie împrejurarea în care soția, după un an de la părăsirea domiciliului conjugal, cere ca soțul s-o reprimească în domiciliu. Instanța și-a motivat soluția de respingere argumentând că reclamanta a părăsit domiciliul de bună voie și în lipsa soțului, ocazie cu care își luase toate bunurile proprii. Prin urmare, instanța a decis că cerințele art. 581 C.civ. nu mai sunt îndeplinite. Într-o altă speță, în care de asemenea a fost respinsă o cerere de reintegrare, instanța a motivat că soțul nu a fost izgonit, are locuință și cât timp a locuit împreună cu soția și cu fiica lui, s-a comportat brutal, bătându-le pe

---

⁹ Constantin Crișu, "Ordonanța președințială", ediția a II –a, revizuită și completată cu modificările intervenite până la 1 septembrie 1997, pg. 77

amândouă și scoțându-le dezbrăcate afară în timpul nopții, împrejurări recunoscute de reclamant.

Este adevărat că instanța trebuie să verifice de fiecare dată dacă sunt îndeplinite condițiile art. 581 C.proc.civ. referitoare la condițiile de admisibilitate ale ordonanței președințiale, însă totodată ea trebuie să examineze în fiecare cauză consecințele pe care le poate avea reintegrarea. Instanța, în baza rolului activ, are datoria de a depune toate eforturile ca părțile să reia viața în comun. De altfel, instanța trebuie să observe ca reintegrarea să nu pună în pericol viața sau sănătatea celuilalt soț ori a descendenților minori¹⁰.

În ceea ce privește al doilea caz, în situația în care continuarea conviețuirii în comun a soților pune în pericol viața sau chiar sănătatea unui dintre ei, se poate dispune, printr-o ordonanță președințială, împărțirea provizorie a locuinței. Instanța va putea dispune o atare împărțire numai după ce în prealabil a verificat dacă în mod concret locuința respectivă poate fi împărțită în două unități locative separate, astfel încât atât să satisfacă interesele legitime ale ambilor soți cât și fără să modifice structura interioară a locuinței. Această împărțire nu este definitivă, ci provizorie ce are ca scop decât evitarea adâncirii neînțelegerilor ivite între soți sau degradarea în continuare a relațiilor dintre soți.

Evacuarea soțului turbulent poate avea loc numai în cazul în care celălalt soț (cel terorizat) nu are locuință, iar locuința comună nu poate fi împărțită provizoriu. Măsura fiind provizorie, ea nu este de natură să nege dreptul de proprietate al soțului abuziv. El poate cere, pe aceeași cale, desființarea măsurii luate, în momentul în care împrejurările de fapt care au justificat-o au încetat să existe.

În doctrină¹¹ s-a apreciat că evacuarea este admisibilă chiar dacă soțul este proprietarul exclusiv al locuinței, pentru că nu este vorba de o măsură definitivă, de o negare a dreptului de proprietate, ci de o măsură provizorie, impusă de chiar comportarea soțului evacuat.

Admisibilitatea ordonanței președințiale cu privire la bunuri. Codul familiei reglementează regimul comunității de bunuri ale soților. Astfel, potrivit art. 30 alin. 1 C.fam., „bunurile dobândite în timpul căsătoriei, de oricare dintre soți, sunt, de la data dobândirii lor, bunuri comune soților”. În materie de bunuri ale soților, aceasta constituie regula¹².

---

¹⁰ Constantin Crișu, op.cit., pg. 85

¹¹ Constantin Crișu, op.cit., pg. 90

¹² Ion P. Filipescu, Andrei I. Filipescu, „*Tratat de dreptul familiei*”, ediția a VI –a, Ed. All Beck, București 2001, pg. 51

Prin derogare de la acest principiu, art. 31 C.fam.¹³ prevede anumite categorii de bunuri ce urmează un alt regim, și anume vor fi bunuri proprii ale fiecărui soț¹⁴. În momentul în care soții se despart și nu se înțeleg cu privire la folosința bunurilor, survin două situații ce justifică admisibilitatea ordonanței președințiale, respectiv: cel care părăsește domiciliul conjugal ia și bunurile proprii ale celuilalt soț, uneori și bunurile comune, în parte sau în totalitate; soțul izgonit din domiciliul conjugal sau silit să-l părăsească nu și-a putut lua niciun bun.

Aflat în oricare dintre aceste situații, soțul deposedat se poate adresa instanței pe cale de ordonanță președințială și poate cere: restituirea bunurilor proprii de uz personal sau necesare exercitării profesiei

În practica și literatura juridică există o părere unitară în sensul că pe cale de ordonanță președințială se poate cere restituirea bunurilor de uz personal sau destinate exercitării profesiei și care sunt de strictă necesitate. În ceea ce privește bunurile de uz personal care nu sunt de strictă necesitate cât și bunurile proprii, locatarul are dreptul să ceară restituirea lor pe calea acțiunii de drept comun. Însă dacă există pericolul de înstrăinare, se poate obține pe cale de ordonanță președințială inventarierea și chiar evaluarea lor de către un expert, precum și numirea unui custode. Cum legea nu stabilește care bunuri sunt de uz personal sau destinate exercitării profesiei, revine instanței de judecată sarcina să stabilească în concret bunurile ce fac parte din aceste categorii. În acest sens se va apela la criteriul întrebuițării personale, întrebuițare ce trebuie să aibă un caracter permanent și nu întâmplător.

În practică au fost ridicate anumite probleme ce au necesitat o anumită modalitate de soluționare a conflictelor, precum: bunurile pretinse, deși fac parte dintre cele de uz personal, nu sunt de strictă necesitate (s-a decis că lipsa urgenței trebuie să ducă la respingerea cererii, excepție făcând bunurile de uz personal care, deși nu sunt de strictă necesitate, pot fi înstrăinate, prin urmare, bunurile de uz personal care nu sunt de strictă necesitate, cu excepția celor expuse pericolului de înstrăinare, nu pot fi cerute pe cale de ordonanță președințială); soții au mai multe profesii și posedă bunuri pentru exercitarea fiecăreia (în această situație instanța trebuie să stabilească dacă exercitarea profesiunilor se face concomitent și permanent sau întâmplător pentru a putea determina dacă admisibilitatea ordonanței președințiale este determinată de existența urgenței- când profesiunea

---

¹³ Art. 31 C.fam. prevede că: „Nu sunt bunuri comune, ci bunuri proprii ale fiecărui soț;

a. bunurile dobândite înainte de încheierea căsătoriei; ”

b. bunurile dobândite în timpul căsătoriei prin moștenire, legat sau donație, afară numai dacă dispunătorul a prevăzut că ele vor fi comune;

c. bunurile de uz personal și cele destinate exercitării profesiei unuia dintre soți;

d. bunurile dobândite cu titlu de premiu sau recompensă, manuscrisele științifice sau literale, schițele și proiectele artistice, proiectele de investiții și inovații, precum și alte asemenea bunuri;

e. indemnitatea de asigurare sau despăgubirea pentru pagube pricinuite persoanei;

f. valoarea care reprezintă și înlocuiește un bun propriu sau bunul în care a trecut aceasta valoare.

¹⁴ Ion P. Filipescu, Andrei I. Filipescu, op. cit., pg. 65

este exercitată permanent și concomitent¹⁵, ordonanța președințială este admisibilă, iar când profesiunea este exercitată cu caracter întâmplător, trebuie analizate elementele concrete ale cauzei¹⁶); soții au aceeași profesiune și pentru exercitarea ei au un singur bun (un exemplu reținut din practică a fost acela în care ambii soți sunt pianști și posedă un singur instrument a cărui restituire se cere de către unul dintre ei, motivând că îi este de strictă necesitate, în această situație, instanța trebuind să stabilească perioada și modul de dobândire a bunului); soții au aceeași profesiune și fiecare posedă bunul necesar exercitării sale (de exemplu soții sunt ambii croitori și posedă două mașini de cusut, ambele fiind bunuri proprii ale soției. În acest caz, o ordonanță președințială prin care soțul cere să-i fie dată o mașină de cusut, oricât de necesară i-ar fi, această ordonanță este inadmisibilă. Mai mult, o cerere de drept comun prin care soțul ar revendica respectiva mașină de cusut va fi respinsă ca inadmisibilă); folosința bunurilor comune.

Referitor la folosința bunurilor comune, potrivit art. 35 C.fam., „soții administrează și folosesc împreună bunurile comune și dispun tot astfel de ele”. Această regulă, ce enunță principiul constituțional al egalității dintre bărbat și femeie, este aplicabilă chiar atunci când soții sunt despărțiți în fapt. Separarea în fapt determină luarea unor măsuri urgente cu privire la folosirea bunurilor comune. În niciun caz nu trebuie să se ajungă pe calea ordonanței președințiale la o partajare reală a bunurilor comune, instanța trebuind a se rezuma doar a da în mod provizoriu unuia dintre soți folosința unui bun comun.

În practica judiciară a fost evidențiată posibilitatea obținerii prin intermediul ordonanței președințiale a inventarierii¹⁷ bunurilor comune atunci când există posibilitatea înstrăinării de către soțul care le deține mai înainte de soluționarea acțiunii de divorț. Mai mult, prin aceeași ordonanță sau printr-una separată se poate dispune evaluarea bunurilor comune, parțial sau în totalitate, dacă sunt supuse pieirii sau înstrăinării.

Admisibilitatea ordonanței președințiale cu privire la pensia de întreținere. Până la desfacerea căsătoriei, soții își datorează întreținere. Această obligație are caracter reciproc și se menține chiar dacă soții sunt despărțiți în fapt¹⁸. În momentul în care unul dintre soți este în nevoie datorită lipsei unuia câștig prin muncă, acesta are posibilitatea, în baza dreptului său la întreținere, să ceară instanței de judecată fie pe calea acțiunii de drept comun, fie pe calea ordonanței președințiale pensie de întreținere.

---

¹⁵ Un astfel de exemplu a fost reținut în practică în ipoteza în care soțul exercită permanent și concomitent meseriile de tâmplar, fierar și lăcătuș, iar instrumentele necesare exercitării acestor profesii sunt reținute de soție.

¹⁶ De pildă, un cărămidar se angajează ocazional ca muzicant la nunți, serbări populare, botezuri etc. În situația în care acordeonul îi este reținut și face dovada că este angajat ca muzicant, iar nerespectarea contractului l-ar expune unei pagube iminente, această împrejurare determină admisibilitatea ordonanței președințiale prin care se cere restituirea acordeonului.

¹⁷ Inventarierea este un act de conservare.

¹⁸ Ion P. Filipescu, Andrei I. Filipescu, op. cit., pg. 31

În practică au fost ridicate destule cazuri ce justificau admisibilitatea ordonanței președințiale prin care se cerea pensie de întreținere. Astfel de cazuri sunt: soția în ultimele luni ale sarcinii și în primele luni după nașterea copilului, părăsită sau izgonită din domiciliul conjugal sau silită să-l părăsească, neavând asigurată existența nici pentru câteva zile; soțul infirm și fără venit etc.

Când necesitatea acordării întreținerii se impune de urgență, se poate stabili provizoriu prin ordonanță președințială o pensie de întreținere lunară. În acest caz cererea de ordonanță președințială nu este condiționată de existența acțiunii de divorț.

6. Ocrotirea minorilor pe cale de ordonanță președințială. Ordonanța președințială este folosită în scopul apărării intereselor minorilor. În cadrul acestei proceduri nu se face nicio deosebire între copiii din căsătorie și cei din afara căsătoriei sau adoptați; și aceasta deoarece, în domeniul dreptului familiei, egalitatea în drepturi dintre copilul din căsătorie și cel din afara căsătoriei este unul dintre principiile de bază. Ocrotirea se acordă tuturor copiilor pe timpul minorității. Titularul cererii de ordonanță președințială este însuși minorul, indiferent de vârstă; iar cererea poate fi introdusă de reprezentantul legal, de procuror, de autoritatea tutelară sau de o instituție de ocrotire.

Pe lângă verificarea îndeplinirii condițiilor art. 581 C.proc.civ., instanța trebuie să facă apel și la alte criterii de apreciere a intereselor copilului minor. Aceste criterii de apreciere nu trebuie limitate numai la asigurarea bunăstării materiale și a unei îngrijiri corespunzătoare. Trebuie să se ia în calcul modul în care se presupune că va fi tratat minorul, modalitatea și afecțiunea pe care ar putea-o găsi într-o măsură mai mare la unul dintre părinți.

Orice schimbare a împrejurărilor care ar face măsurile luate necorespunzătoare intereselor copiilor determină o modificare a lor întrucât drepturile părinților față de copiii minori sunt prevăzute exclusiv în interesul acestora.

Principalele măsuri de ocrotire ale minorilor. Principalele măsuri de ocrotire ale minorilor sunt: stabilirea domiciliului minorilor; restituirea copilului de către soțul care l-a luat în mod abuziv și încredințarea minorului spre creștere și educare.

Copilul minor își are domiciliul la părinții săi sau la acele dintre părinți la care locuiește de fapt¹⁹. Dacă părinții nu locuiesc împreună și nu se înțeleg în legătură cu domiciliul minorului, va reveni instanței de judecată obligația de a-i stabili acestuia un domiciliu.

Nu există un punct de vedere unitar în practică în sensul dacă se poate stabili domiciliul minorului pe cale de ordonanță președințială. Unii autori²⁰ socotesc justă posibilitatea stabilirii domiciliului pe cale de ordonanță președințială considerând că în caz de urgență, instanța are obligația să recurgă la această procedură specială, fiind cea mai rapidă cale procesuală de rezolvare provizorie a

¹⁹ Potrivit art. 100 alin. 1 C.fam. și art. 14 alin. (1) din Decretul nr. 31/1954

²⁰ Constantin Crișu, op.cit., pg. 102

unui litigiu care nu suportă amânare, reținându-se cu atât mai mult că este vorba de apărarea intereselor unui minor.

Ori de câte ori soții sunt despărțiți în fapt, indiferent dacă sunt sau nu în divorț și nu se justifică scindarea ocrotirii părintești, măsura de ocrotire provizorie este stabilirea domiciliului minorului la unul dintre părinți. Și aceasta deoarece măsura încredințării minorului având caracter de sancțiune civilă, trebuie luată numai în cazul în care unul dintre părinți se află în culpă cu privire la îndeplinirea îndatoririlor sale părintești și se ajunge la concluzia că este în interesul copilului minor să fie încredințat părintelui care-i poate asigura o creștere și o educație mai bună.

Practica judiciară s-a confruntat adeseori cu situații în care unul dintre soți, în loc să se adreseze instanței judecătorești pentru a stabili noul domiciliu al copilului, ia în mod abuziv copilul și-l duce în alt loc cu motivarea că a făcut acest lucru pentru a-i asigura condiții optime de întreținere, supraveghere și dezvoltare fizică și morală. În această situație se poate cere, pe cale de ordonanță președințială, restituirea minorului, adică restabilirea situației anterioare, schimbată de pârât în mod abuziv.

Prin urmare, chiar dacă sunt despărțiți în fapt, niciunul dintre soți nu poate schimba din proprie inițiativă domiciliul minorului. Pentru stabilirea domiciliului copilului minor, soțul interesat trebuie să se adreseze, potrivit legii, instanței judecătorești. Dacă încalcă această prevedere legală, el va putea fi chemat în judecată printr-o cerere de ordonanță președințială pentru restabilirea situației anterioare. În ceea ce privește faptul dovedirii prejudiciului într-o atare situație, simpla existență a faptei abuzive este de natură a înlătura necesitatea dovedirii respectivului prejudiciu; iar urgența rezultă implicit. De altfel, această măsură se impune chiar dacă pârâtul ar face dovada că e mai indicat să fie domiciliul minorului la el; altfel ne-am afla în situația de a confirma un abuz și în ultimă instanță de a încuraja pe cei care adoptă astfel de comportamente.

Potrivit art. 101 C.fam., părinții sunt datori să-și îngrijească copilul. În acest sens ei sunt obligați să-l crească, îngrijind de sănătatea și dezvoltarea sa fizică, de educarea, învățătura și pregătirea lui profesională, potrivit cu însușirile lui și în conformitate cu țelurile, spre a-l face folositor colectivității. Această obligație nu poate fi îndeplinită numai în condițiile în care părintele are o conduită morală corespunzătoare, și astfel a-l putea determina pe minor să aibă un comportament adecvat normelor de conviețuire socială. În momentul în care părintele nu-si îndeplinește această obligație, este sancționat; iar instanța va lua mai multe măsuri, precum: încredințarea copilului minor unuia dintre părinți în timpul căsătoriei; încredințarea copilului minor după desfacerea sau ca urmare a constatării nulității ori anulării căsătoriei sau încredințarea copilului minor altei persoane, unei alte persoane sau unei instituții de ocrotire. Indiferent dacă soții se află sau nu în divorț, instanța are dreptul de a lua, la cerere, măsuri provizorii pentru încredințarea copiilor minori unuia dintre părinți pe cale de ordonanță președințială. Dacă soții

sunt în divorț, încredințarea se va face în baza art. 613² C.pr.civ.²¹ , iar dacă aceștia nu sunt în divorț se va putea lua această măsură ori de câte ori vor fi îndeplinite condițiile prevăzute de art. 581 C.pr.civ.

Codul familiei instituie o prezumție relativă prin art. 53 alin. 2 C.fam., respectiv, copilul născut după desfacerea, declararea sau anularea căsătoriei are ca tată pe fostul soț al mamei dacă a fost conceput în timpul căsătoriei și nașterea sa a avut loc înainte ca mama să fi intrat într-o nouă căsătorie. Și în această situație, domiciliul minorului este tot la părinții săi sau la unul dintre ei, după cum aceștia continuă să aibă sau nu același domiciliu. Dacă părinții nu mai locuiesc împreună fie decid de comun acord domiciliul copilului, fie în caz de neînțelegere, va reveni instanței obligația de a încredința unuia dintre părinți minorul spre creștere și educare. Regula este că minorul trebuie să locuiască împreună cu ambii părinți. Această regulă suportă o excepție, în situația în care acesta este încredințat spre creștere și educare unei alte familii, unei alte persoane sau unei instituții de ocrotire. Și aceasta în situația în care dezvoltarea fizică și morală a minorului este pusă în pericol²² . În practică au fost reținute ca fiind admisibile ordonanțe președințiale care dispuneau încredințarea minorului unei alte persoane, familii sau instituții de ocrotire dacă sănătatea, dezvoltarea sa fizică sau morală este afectată în casa părintească în urma unor vicii²³ , unor boli grave sau incurabile, felului de exercitare a drepturilor și prin purtarea abuzivă sau prin neglijența gravă a părinților în îndeplinirea îndatoririlor de părinte.

Toate măsurile de ocrotire luate față de minor pot fi revocate sau înlocuite dacă împrejurările care au determinat luarea lor s-au schimbat. Această posibilitate se bazează pe faptul că toate măsurile privitoare la minori nu au caracter definitiv, și aceasta pentru că trebuie să se realizeze o modificare ori de câte ori este necesar în scopul ocrotirii cât mai bine a minorilor. Prin urmare, criteriul ce stă la baza modificării măsurilor de ocrotire trebuie să fie o mai bună ocrotire a intereselor minorului.

Alte măsuri de ocrotire. Alte măsuri de ocrotire ale minorilor sunt: reintegrarea copilului minor în locuința din care a fost izgonit sau restituirea bunurilor de uz personal strict necesare sau destinate pregătirii personale.

---

²¹ Art. 613² C.pr.civ. prevede că: „Instanța poate lua, pe tot timpul procesului, prin ordonanță președințială, măsuri vremelnice cu privire la încredințarea copiilor minori, la obligația de întreținere, la alocația pentru copii și la folosirea locuinței.”

²² Un exemplu elocvent reținut în practică îl constituie următoarea speță: tatăl și-a violat fiica în vârstă de 11 ani. Raporturile sexuale au durat trei săptămâni, situație tolerată de mamă de teamă să nu fie părăsită de soț. Starea sănătății minorei înrăutățindu-se, surorile mamei au anunțat organele în drept care au arestat pe infractor. Minora, a cărei dezvoltare fizică și morală fusese grav zdruncinată, a fost încredințată pe calea ordonanței președințiale uneia dintre surorile mamei sale, care s-a îngrijit s-o interneze într-o clinică medicală. Apoi, autoritatea tutelară a cerut decăderea mamei din drepturile părintești, tatăl fiind condamnat penal.

²³ Ex.: mediu infracțional, alcoolism, prostituție etc.

Prima măsură poate fi luată în momentul în care părinții nu-și îndeplinesc atribuțiile instituite de lege și izgonesc din domiciliu copii minori sau refuză să-i reprimească punându-le în pericol dezvoltarea fizică, morală și intelectuală.

Apoi, minorul are dreptul să pretindă restituirea bunurilor de uz personal sau destinate pregătirii profesionale în cazul în care i-au fost reținute fără drept de o altă persoană. Această situație se ivește în general când minorul este alungat din locuință.